

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

České Budějovice

Inspekční zpráva

**Zvláštní škola a Pomocná škola, Jindřichův Hradec,
Jarošovská 1225/II**

Jarošovská 1225/II, 377 01 Jindřichův Hradec

Identifikátor školy: 600 022 331

Zřizovatel: Školský úřad, Sládkova 319/II, 377 01 Jindřichův Hradec

Termín konání orientační inspekce: 23. října – 25. října 2000

Čj.	0712043/00-0507
Signatura	og3zu202

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní školu a Pomocnou školu navštěvuje v tomto školním roce 150 žáků zvláštní školy a 37 žáků pomocné školy. Pro výuku škola používá hlavní budovu s 11 třídami a další čtyři pracoviště v Jindřichově Hradci. Čtyři třídy zvláštní školy jsou umístěny v budově SOU, dvě třídy pomocné školy a třída přípravného ročníku pro žáky ze znevýhodněného sociokulturního prostředí užívají místnosti Ústavu sociální péče na Jarošovské ul. a přípravný stupeň pomocné školy je umístěn v Ústavu sociální péče Bobelovka. Další tři třídy pomocné školy využívají prostor 4. základní školy v Jindřichově Hradci.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Zvláštní škola

Český jazyk, matematika, fyzika

Časová dotace sledovaných předmětů odpovídá vzdělávacímu programu Zvláštní školy čj. 22 980/97-22. Úpravy ve smyslu dodatku a poznámek k učebnímu plánu nebyly provedeny. Výuka probíhá podle tematických plánů zpracovaných jednotlivými vyučujícími. Zařazená témata respektují cyklický průběh vzdělávací práce s postupným rozšiřováním rozsahu požadovaných vědomostí a dovedností žáků. Kontrolou pedagogické dokumentace (záznamů v třídních knihách, sešitů a pracovních listů žáků) bylo ověřeno, že výuka probíhá v souladu se vzdělávacím programem z hlediska rozvržení učiva i jeho obsahu. Aktuální vzdělávací cíle většinou respektují složení tříd.

Výuku sledovaných předmětů zajišťuje čtrnáct vyučujících. Deset z nich je odborně a pedagogicky způsobilých pro výuku na daném typu školy. Čtyři jsou odborně a pedagogicky způsobilí pro výuku na ZŠ, tři z nich dokončují rozšiřující studium speciální pedagogiky.

Třídy jsou prostorné a světlé. Žakovský nábytek i ostatní vybavení tříd je většinou starší, ale v dobrém technickém stavu. Třídy jsou postupně vybavovány novým nábytkem. Odborné učebny nejsou vzhledem k naplněnosti školy zřízeny. Používané učebnice mají schvalovací doložky MŠMT ČR. Výzdoba tříd je aktuální a má nadstandardní estetickou úroveň. Učitelky používají k výzdobě převážně práce žáků. Výuka matematiky, fyziky i českého jazyka je zabezpečena běžnými pomůckami, další si vytváří vyučující. Mají k dispozici názorniny, ukázky metodických postupů i finální příklady. Dostatečně je vybavena školní žakovská knihovna. Rozsah používání učebních pomůcek ve sledovaných hodinách, kromě fyziky, vcelku odpovídal potřebám vzdělávání handicapovaných žáků. Didaktická a audiovizuální technika nebyla v navštívených hodinách používána.

Klasifikace a hodnocení žáků obsahově i způsobem provádění odpovídá pokynu MŠMT čj. 10182/98-24.

V metodické stavbě sledovaných vyučovacích jednotek byl respektován fakt heterogenní skladby tříd. Přístup k žákům vycházel ze znalosti jejich individuálních dispozic. Úvodní části hodin nepostrádaly motivační vstupy. Nejvíce byly zařazovány frontální metody práce. Vyučující mohou, vzhledem k menšímu počtu žáků ve třídách, věnovat přiměřený prostor individuálnímu procvičování a opakování učiva. Zcela samozřejmě jsou voleny příklady mající odraz v osobních zkušenostech žáků. Akcent byl kladen na praktickou použitelnost probírané látky. Ve většině vyučovacích hodin učitelky uplatňovaly mezipředmětové vztahy. Učivo bylo interpretováno věcně správně, s použitím odborné terminologie. Dílčí potíže bylo možno vysledovat v časovém schématu hodin. Menší pozornost byla věnována především

shrnutí či vysvětlení zadání domácí přípravy. Hodnocení žáků v průběhu vyučování mělo motivační charakter, častá byla pochvala a kladné ocenění.

Vyučující dbají na rozvíjení komunikačních dovedností žáků (formulace odpovědi, čtení textu, porozumění zadanému úkolu apod.). Vztahy mezi učiteli a žáky jsou založeny na principu důvěry, důsledně je vyžadována společenská forma oslovování a kontaktu vůbec. Úroveň verbální i neverbální komunikace vyučujících je přiměřená postižení žáků, pokyny jsou podávány jasně a srozumitelně. Atmosféra ve třídách je klidná, nebyl zaznamenán výraznější případ nekázně žáků.

Plánování výuky je promyšlené, s drobnými nedostatky v časové stavbě vyučovacích hodin. Podmínky výuky v oblasti personální jsou velmi dobré, v oblasti materiální mají běžnou úroveň. Organizace metody a formy výuky jsou pozitivně ovlivněny personálním složením a zjištěné nedostatky výrazně neovlivňují velmi dobrou kvalitu výuky. V oblastech motivace a hodnocení, interakce a komunikace převažují pozitivní zjištění. Celkově má kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech velmi dobrou úroveň.

Pomocná škola

Výuka probíhá podle Učebního plánu pomocné školy čj. 24 035/97-22. Učitelky pracují podle vlastních tematických plánů, pro většinu žáků však mají zpracované individuální vzdělávací programy, které pravidelně vyhodnocují a aktualizují. Na jejich základě stanovují vzdělávací cíle jednotlivým žákům a připravují se na vyučování.

Výuku zajišťuje sedm učitelek. Tři jsou odborně a pedagogicky způsobilé pro výuku v pomocné škole. Dvě učitelky si rozšiřují vzdělání studiem speciální pedagogiky. Třídy pomocné školy jsou umístěny na třech pracovištích (jedna třída v budově zvláštní školy, tři třídy jsou umístěny v budově základní školy a dvě třídy v Ústavu sociální péče v Jarošovské ulici). Prostorové podmínky vcelku odpovídají potřebám vzdělávání žáků s těžším mentálním postižením, výrazně nadstandardní jsou podmínky v ústavu sociální péče. Učebny v základní škole jsou vybudovány z bytu a jejich velikost není optimální. Umístění tříd pomocné školy v různých lokalitách města negativně ovlivňuje možnost spolupráce vyučujících, vede k nižší efektivitě využívání učebních pomůcek a neumožňuje žákům optimální rozsah kontaktů se spolužáky. Učitelky na všech pracovištích se zodpovědně věnují vytváření vhodného pracovního prostředí. Používají širokou škálu učebních pomůcek a důsledně se snaží pracovat názorně. Členění výuky je přizpůsobeno možnostem žáků a důsledně jsou dodržovány psychohygienické zásady práce s mentálně handicapovanými žáky.

Organizace výuky má výrazně individuální charakter. Učitelky pracují se žáky samostatně, ve dvojicích nebo malých skupinách. Rovněž rozsah a náročnost zadávaných úkolů vychází z individuálních možností žáků. Pouze v jedné třídě byl používán spíše frontální přístup a nebyly zcela respektovány individuální možnosti a schopnosti žáků. V této třídě se objevil i méně vstřícný přístup k žákům a místo povzbuzení a pochvaly bylo zdůrazňováno co se žákům nepovedlo, co neumí a na co nestačí. Ostatní učitelky prokazují při vyučování velké pochopení a vstřícnost. Dokáží respektovat individuální zvláštnosti žáků, často je chválí a povzbuzují. O jejich pozitivním vlivu na žáky svědčí i absence jakýchkoli nežádoucích reakcí žáků a jejich aktivní přístup k vyučování. Učitelky prokazovali většinou velkou míru empatie a pochopení pro žáky.

Plánování výuky je promyšlené, a odpovídá požadavkům na individuální výuku. Podmínky výuky v oblasti personální jsou vzhledem k nižší odborné a pedagogické způsobilosti průměrné. Materiální podmínky jsou spíše nadprůměrné. Oblast organizace, metod a forem výuky má velmi dobrou úroveň. V oblastech motivace a hodnocení, interakce

a komunikace převažují pozitivní zjištění. Celkově má kvalita vzdělávání ve třídách pomocné školy velmi dobrou úroveň.

Přípravný stupeň pomocné školy

Ve třídě přípravného stupně pomocné školy je v současné době zapsáno osm žáků. Struktura kolektivu je velmi různorodá. Prvním rokem navštěvují přípravný stupeň dva žáci. Rozsah jejich handicapu odpovídá přeřazení do rehabilitační třídy, která však není pro nedostatek vhodných prostor otevřena. Druhým rokem docházejí celkem čtyři žáci, z toho u třech je zařazení diagnosticky správné, čtvrtému by opět vyhovovala spíše rehabilitační třída. Třetím rokem navštěvuje přípravný stupeň jedno dítě, které přejde do nižšího stupně pomocné školy k 1. září 2001. Již čtvrtým rokem je vzděláváno v přípravném stupni jedno dítě, které nemá předpoklady k přechodu do nižšího stupně pomocné školy a jeho zařazení diagnosticky i realitou odpovídá rehabilitační třídě. Žáci přípravného stupně jsou klienty ústavu sociální péče. Tři žáci jsou v celoroční péči, čtyři jsou v týdenním pobytu, jeden v denní péči. Depistáž a začátek terénního servisu organizačně připravuje a zabezpečuje (ve spolupráci s pediatry a za podpory zdravotní radové OÚ v Jindřichově Hradci) ředitelka školy.

Přímou výchovně vzdělávací práci zajišťují tři pracovnice - učitelka, vychovatelka a asistentka. Mimoškolní výchovná činnost je personálně zabezpečena pracovníky ÚSP. Prostorově je přípravný stupeň umístěn v objektu Ústavu sociální péče (Bobelovka) v Jindřichově Hradci. Vnitřní prostory jsou stísněné, ovšem dobře zařízené a v rámci možností i vhodně členěné. Současné podmínky jsou pouze provizorní. Určitou výhodou je velmi dobré pozemkové zázemí v okolí ústavu a možnost využívání některých dalších prostor ústavu (tělocvična, zdravotnický úsek apod.). Technické vybavení přípravného stupně je standardní. Zřetelný je osobní podíl pedagogických pracovníků na tvorbě učebních pomůcek. Učební pomůcky jsou průběžně doplňovány z rozpočtu školy.

Jednotlivé výchovné složky jsou zařazovány v souladu se stanoveným učebním plánem. Vyučující využívají možnosti diferencovaně třídit požadavky a etapizovat postupy. Výchovná a vzdělávací činnost je výrazně individualizována. Používané metody a formy práce odpovídají potřebám vzdělávání těžce mentálně postižených žáků. Důraz je kladen hlavně na přiměřenost úkolů a názornost výuky. Výrazným prvkem vyučování je jeho činnostní zaměření, manipulace s předměty a využívání vhodných názorných pomůcek. Při výuce je kladen důraz na rozvoj manuálních dovedností, rozvoj jemné motoriky, vytrvalosti a pečlivosti. Práce žáků mají vzhledem k jejich možnostem vysokou úroveň.

Žáci dokáží ve své většině respektovat požadavky pedagogických pracovníků a jsou dobře adaptováni na školní práci. Pedagogičtí pracovníci s nimi dokáží velmi klidně a přátelsky komunikovat a vytvářejí v žácích pocit bezpečí a důvěry.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování výuky vychází z individuálních možností a potřeb žáků. Personální a materiální podmínky mají velmi dobrou úroveň. Značné problémy jsou v zajištění prostorových podmínek. Roztříštěnost jednotlivých tříd na mnoha pracovištích, nedostatek vhodných prostor pro zajištění výuky v rehabilitační třídě a zřízení odborných učeben lze považovat za výrazné negativum ve výchovně vzdělávací práci školy. Ve všech ostatních oblastech (organizace, metody a formy výuky, interakce a komunikace) převažují pozitivní zjištění.

Kvalita vzdělávání má celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry jsou zaměřeny zejména na vyřešení prostorových podmínek školy. Současný stav je zcela provizorní zejména pro zajištění výchovy a vzdělávání středně a těžce mentálně postižených žáků a žáků s kombinovanými vadami. Prioritou je získání nových prostor, které by umožnili soustředit výuku žáků, lépe využívat pomůckové a materiální vybavení a uspokojit požadavky rodičů, pediatrů a odborníků ze speciálně pedagogického centra na zřízení dvou rehabilitačních tříd a autistické třídy. Pro tyto žáky není v Jindřichově Hradci a jeho spádové oblasti vytvořena odpovídající vzdělávací nabídka a je jim znemožněno přiměřené vzdělávání. Koncepční záměry byly opakovaně projednávány s MÚ Jindřichův Hradec, příslušným školským úřadem a Okresním úřadem v Jindřichově Hradci. Všechna dosavadní jednání byla neúspěšná.

Plánování výchovně vzdělávací práce je obsaženo v Plánu práce školy na školní rok 2000/2001. Tento plán obsahuje reálné úkoly a cíle ve všech oblastech práce školy. V oblasti výchovně vzdělávací jsou stanoveny priority zaměřené na zavádění nových forem a metod práce a vzdělávání pedagogů. Součástí ročního plánu jsou přehledně zpracované plány výchovného poradenství a protidrogové prevence, plán výletů a exkurzí a plán kulturních, společenských a sportovních akcí. Systém plánování je doplněn tvorbou měsíčních plánů, které obsahují konkrétní akce jejich organizační a personální zabezpečení. Na zpracování jednotlivých plánů se aktivně podílejí pracovníci školy.

Výuka ve zvláštní škole probíhá podle Vzdělávacího programu zvláštní školy čj. 22 980/97-22 a v pomocné škole podle Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97/22. Oba vzdělávací programy si vyučující rozpracovali do ročních tematických plánů jednotlivých předmětů v souladu s požadavky učebních osnov. Pro žáky s kombinovanými vadami a pro žáky s těžším mentální postižením jsou zpracovány individuální vzdělávací programy, které jsou pravidelně vyhodnocovány.

Plánování tvoří ucelený a promyšlený systém a má příkladnou úroveň.

Organizování

Školu řídí ředitelka se svou zástupkyní. Na odloučených pracovištích, které pravidelně navštěvují, jsou pověřené učitelky. Kompetence a pravomoci všech pracovníků jsou stanoveny v pracovních náplních. I když je organizování výrazně komplikováno umístěním školy na pěti pracovištích, je vytvořený systém funkční a účinný. Pedagogická rada se schází k jednání čtyřikrát ročně. Každý měsíc jsou organizovány provozní porady po všechny pedagogické pracovníky, kteří tak mají dostatek příležitostí seznámit s problematikou všech součástí školy a získat všechny potřebné informace. Aktuální informace jsou pracovníkům všech pracovišť předávány osobně vedením školy nebo telefonicky. Dvě pracoviště jsou vybavena mobilními telefony.

Ve škole pracují metodická sdružení 1. stupně ZvŠ, 2. stupně ZvŠ, školní družiny a pomocné školy. Jejich činnost je pravidelná a vychází z ročního plánu školy. Pozornost je věnována předávání zkušeností ze vzájemných hospitací, předávání poznatků ze školení a kurzů, plánování výuky jednotlivých předmětů apod.

Značná pozornost je věnována spolupráci s rodiči a jejich informování. Při škole je zřízeno Sdružení rodičů. Učitelé i výchovný poradce mají vyčleněné hodiny pro styk s rodiči, jsou organizovány třídní schůzky, zvláštní setkání probíhají s rodiči nově zařazených žáků a žáků,

kteří končí povinnou školní docházku. Přes poměrně širokou nabídku ze strany školy se nedaří zvýšit zájem rodičů o spolupráci se školou. Veřejnost je o práci školy informována pravidelně v regionálním tisku a televizi. Velmi úspěšné jsou každoroční výstavy prací žáků v místním kině.

Organizace vyučování je v souladu s § 3, § 4 a § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 127/1997 Sb., o speciálních školách a speciálních mateřských školách.

Povinná dokumentace je vedena v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů.

Výroční zpráva je zpracována v souladu s § 17e, odst. 2 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství ve znění pozdějších předpisů. Má analytický charakter a je kvalitním podkladem pro další činnost školy.

Organizování má velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení školy vychází při své činnosti z plánovaných úkolů, na jejichž tvorbě se podílejí pedagogičtí pracovníci. Tím je zajištěna značná míra jejich ztotožnění s plánovanými úkoly a iniciativní přístup k jejich plnění. Ředitelka školy vytváří pedagogickým pracovníkům podmínky pro uplatnění připomínek a námětů. Konečná rozhodnutí ředitelky školy jsou kompetentní a jasně formulovaná.

Vzdělávání a výuku zajišťuje 27 vyučujících, 18 z nich má speciálně pedagogické vzdělání a jsou odborně a pedagogicky způsobilí pro výuku v tomto typu školy. Šest vychovatelek a čtyři pomocné vychovatelky nemají speciálně pedagogické vzdělání a nesplňují tedy požadavky na odbornou a pedagogickou způsobilost pro tento typ školy. V tomto školním roce si doplňuje vzdělání vysokoškolským studiem speciální pedagogiky dalších sedm pracovníků. Nedílnou součástí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je účast na seminářích a kursech pořádaných většinou Centrem pro vzdělávání pedagogických pracovníků v Českých Budějovicích. Začínající učitelé mají zajištěnu spolupráci s uvádějícím učitelem.

Pro hodnocení pracovníků má škola zpracovaná kritéria, která jsou pracovníkům známá. Pracovníci jsou v souladu s těmito kritérii pravidelně hodnoceni.

Vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost vedení školy je pravidelná a systematická. Je zaměřena na provoz školy i výchovně vzdělávací činnost. Z provedených kontrol jsou pořizovány záznamy. Se závěry z hospitační činnosti jsou vyučující seznamováni. Pozornost je věnována i odstraňování zjištěných nedostatků. Drobné nedostatky byly zjištěny v kontrolách pedagogické dokumentace (vyplňování katalogových listů žáků).

Kontrolní mechanismy mají velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

V oblasti řízení výrazně převažují pozitivní zjištění.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Ze studia dokumentace dětí zpracované Speciálně pedagogickým centrem v Českých

Budějovicích vyplývá nezbytnost řešení akutní situace u dětí v přípravném stupni pomocné školy, ale i dětí s diagnózou autismu. Z důvodu nedostatečných prostorových kapacit a absence možnosti poskytovat dětem odpovídající zařazení a komplexnější speciálně pedagogickou péči v rehabilitační třídě a ve třídě pro děti autistické, je škola nucena provádět úpravy vyučovací doby. Ve dvou případech realizuje školní péči v rozsahu dvou respektive tří dnů v týdnu.

Z výše uvedených důvodů je potřebné k 1. září 2001 zajistit vyšší úroveň odborného speciálně pedagogického servisu pro žáky s těžšími formami mentálního postižení a autismem. Čtyři děti s tímto typem postižení mají rozhodnutí o druhém odkladu povinné školní docházky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina Zvláštní školy a Pomocné školy, Jindřichův Hradec, Jarošovská 1125/II, ze dne 25. srpna 2000, čj. 215/2000.
- Povinná dokumentace školy podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol ve znění pozdějších předpisů.
- Organizační řád školy s přílohami.
- Vnitřní platový předpis.
- Plán práce na školní rok 2000/2001.
- Měsíční plány.
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000.
- Rozvrhy hodin.
- Osobní spisy žáků přípravného stupně pomocné školy.
- Rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky.
- Personální dokumentace.

ZÁVĚR

Sledovaná výuka a kvalita vzdělávání v jednotlivých předmětech i součástech školy měla velmi dobrou úroveň. Vedení školy věnuje pozornost zvyšování odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků. Zejména v pomocné škole je důsledně realizován individuální přístup k žákům.

Řízení školy je komplikováno výukou na více pracovištích. Přesto se daří postupné sjednocování požadavků pedagogických pracovníků na žáky. Jsou zajištěny pravidelné kontakty všech vyučujících. Aktivní zapojení pracovníků do problematiky školy podporuje vedení školy svým demokratickým stylem řízení.

V používání finančních prostředků poskytovaných škole ze státního rozpočtu nebyly zjištěny nedostatky. Jsou používány účelně a umožňují plnit vzdělávací programy v celém rozsahu.

Zvláštní škola a Pomocná škola má celkově velmi dobrou úroveň.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vladimír Ira	.....
Členové týmu	PaedDr. Zdeněk Slomek	.....

V Českých Budějovicích dne 20. listopadu 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: .....

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Milena Hanušová	.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI

Školský úřad, Sládkova 319/II, 377 01 Jindřichův Hradec	2000-12-08	2157/00
--	------------	---------

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány